

Mikulovské teatrologické hodování

(zpráva o Letním teatrologickém sympoziu v Mikulově)

David Drozd

Letní teatrologické sympozium v rámci Divadelního festivalu Mikulov, Moravský Parnas Johanna Georga Gettnera. Kabinet pro studium českého divadla, Institut umění – Divadelní ústav, Regionální muzeum v Mikulově. 30. a 31. července 2021. Zámek Mikulov.

[events]

Už několik let se ve starobylém městě Mikulově koná divadelní festival příznačně pojmenovaný *Moravský Parnas Johanna Georga Gettnera*. Festival připomíná skrze mikulovského rodáka, významného (a v mnohém i typického) barokního divadelního principála a herce bohatou divadelní historii města, kterou je možné doložit již z období baroka. Hlavní iniciátor celého projektu, teatrolog Miroslav Lukáš, se dlouhodobě zabývá právě tímto tématem a jedním z jeho publikačních počinů je kniha věnující se mikulovským divadelním dějinám.¹ Původně čistě divadelní festival tak Mirek Lukáš začal postupně obohacovat i o popularizační přednášky o barokní divadelní kultuře, od čehož byl jen krůček k uspořádání vědeckého sympozia. To proběhlo letos podruhé společnou péčí Kabinetu pro studium českého divadla Institutu umění – Divadelního ústavu a Regionálního muzea v Mikulově. Ač sympozium nemělo žádné ústřední či zastřešující téma, kroužila velká část referátů kolem divadla staršího, s občasnými odbočkami do první poloviny 20. století. Vzhledem k tomu, že podstatnou část vystupujících tvořili badatelé ze zmíněného Kabinetu, který se právě na tato období specializuje, mělo sympozium i svou vnitř-

ní provázanost. Zároveň, což považuji za mnohem podstatnější, mělo setkání přiměřeně neformální a velmi přátelskou atmosféru, která se promítla do referátů i navazujících diskusí. Jistě k této atmosféře přispěl i čas konání, počasí, probíhající divadelní festival a samotný genius loci města Mikulova i zámku, kde se jednání sympozia konalo.

Sám iniciátor zahájil jednání proslovem na téma „Vino a jeho místo v barokních divadelních hrách“, v němž detailně sledoval, jakých druhů vín si dopřávají postavy v různých barokních hrách. Naznačil tím, že divadelní hry můžeme pojímat jako doklad o kultuře popíjení vína, a zároveň nastavil jemně ironický, odlehčený tón, kterým se vyznačovala velká část příspěvků (aniž jim to ubralo na vědecké serióznosti, nemluvě o důkladné práci se zdroji). Někteří vystoupení představila pozoruhodný materiál, jiná dala nahlédnout do zásadního výzkumu. Jen stručně přiblížím několik pro mě nejinspirativnějších příspěvků.

Filmový režisér a scénárista Rudolf Šnajder prezentoval amatérské dokumentární záběry z domova pro slabomyslné ženy a dívky v Klentnici, které nabízejí opravdu unikátní vhled do života jedné komunity a zároveň provokují k úvahám o hranici mezi dokumentem a insitním uměním. Historik Ivan Jakubec prozkoumal v referátu

---

1 Viz zejm. (LUKÁŠ 2019).

„Svět automobilu jako součást divadelního repertoáru od konce monarchie do druhé světové války“ způsoby, jak různě se divadelní hry zmocňovaly dobově senzačního vynálezu automobilu. Jeho přehled nabídl nečekaně mnoho zobrazení automobilů, automobilové jízdy, závodů i problematiky dopravní bezpečnosti (v edukativní hře pro děti) a ukázal tak, že by bylo možné zkoumat, jak se v dobové dramatické produkci odráží každodennost jeho diváků. Kunsthistorik a kurátor Muzea umění v Olomouci Miroslav Kindl nadchl publikum svým téměř detektivním pátráním po příčinách nehody v divadle na Rosstummelplatz ve Vídni 4. ledna léta páně 1660. Díky pečlivé práci tehdejších vyšetřovacích orgánů (a tedy ohromnému množství dochovaných dokumentů a archiválií) mohl v prezentaci „Případ nehoda v divadle aneb konec comedie dell’arte v monarchii“ ukázat jednu historickou událost velmi plasticky z různých stran a dát nám tak vhlédnout do provozovací praxe té doby. Aleš Kolařík, doktorand Katedry divadelních studií FF MU, představil drobnou část svého doktorandského bádání v referátu „Noční děs na cestě od Petříků do Montmartru aneb první Langerovo filmové libreto“, kdy opravdu pečlivě evokoval kavárenský a hospodský život Jaroslava Haška a Františka Langera (a velmi precizně orientoval přítomné diváky v přesunech hostinců po matičce Praze). Krom toho, že pobavil publikum množstvím pikantních historek a skandálů, jež se kolem dvojice literátů děly, navrhl Kolařík, abychom do svého pohledu na Haškovo literární dílo vtáhli i jeho improvizované, tzv. kandidátní řeči. Bylo by zjevně možné je jako improvizované, orální výstupy propojit např. s vypravěčským gestem jeho Švejka. Z této akční povahy Haškových vystoupení

by pak mohlo být možné přesněji uchopit vypravěčskou stylizaci Švejka a pojmenovat performativní základ Haškova autorského stylu. Divadelní historička Kristýna Sýbová se zaměřila na modernější divadelní dějiny a prozkoumala případ uvedení hry Josefa Hainse Týneckého *Kohouti* na scéně pražské Heinovky ve dvacátých letech minulého století. Přesvědčivě ukázala, jak na (pouze domněle!) kontroverzní hru reagoval tisk a dokázal vytvořit svou nenávislnou kampaní tak vypjatou situaci, že v divadle zasahovala policie. V diskusi pak zazněla otázka, jak moc se mediální praxe změnila a zda tzv. kulturní války, které jsou většinou chápány jako fenomén posledních třiceti až čtyřiceti let, není možno identifikovat už mnohem dříve, v první polovině 20. století. I když téma příspěvků symposia byla v pravém slova smyslu lokální, otevíraly se ních zásadní, metodologicky velmi podstatné impulsy. Například vystoupení Kláry Škrobánkové, doktorandky Katedry divadelních studií a badatelky Kabinetu pro studium českého divadla, přineslo právě takový moment: sledování „pražské stopy“ afroamerického herce Iry Aldridge umožnilo úplně novým způsobem pohlédnout na divadelní dění u nás v evropských souvislostech, otevřít i v kontextu národního obrození jiným způsobem otázku vazeb k zahraničnímu divadlu nebo zkoumat dobové rasové stereotypy při vnímání divadla. Řeč byla také o funerálních stavbách českých scénografů a architektů. Specialistka na dějiny české scénografie Věra Velemanová totiž otočila téma svého dlouhodobého zájmu a v referátu výmluvně nazvaném „Tam by se leželo! Jevištvní výtvarníci ve službách umění, na cestě k poslednímu“, odкрыla málo známou tvorbu známých tvůrců. Na závěr setkání představila Petra Ježková, ve-

doucí Kabinetu pro studium českého divadla, nové svazky ediční řady *Nota bene* (soubor studií a dokumentů *Jan Nepomuk Štěpánek. Korespondence a dokumenty 1801–1838* a dále knihu Milana Pospíšila *Opera Švýcarská rodina. Historie libreta a pražská recepce*).

Setkání splnilo nejen svůj smysl odborný, ale v dnešní době také ten úplně prostý – došlo jednoduše k setkání spřízněných odborníků, kteří spolu osobně hovořili a přemýšleli o divadle v družném hovoru a krásném prostředí. Probíhající festival, hojně navštívený místním publikem, přitom sympoziu poskytl dobrý rámec – bylo

divadlo živé a byla i živá řeč o něm. Doufám, že se neukvapím, když napíšu, že Mikulov se může stát místem, kam se i teatrologové budou vracet na divadelní setkání s kolegy.

Bibliografie

LUKÁŠ, Miroslav. 2019. *Divadlo v Mikulově za éry rodu Dietrichsteinů: (od konce 16. století do druhé světové války)* [Theater in Mikulov During the Times of the Dietrichstein Family: (From the End of the 16th Century to the Second World War)]. Brno: Masarykova univerzita, 2019.

